

goča. Čutili smo še vedno medsebojno nezadostno poznavanje in nezaupanje, ki ju je potrebno prerasti.

Za povezovanje je bolj sprejemljivo mrežno organiziranje med seboj in navzven, namenjeno sodelovanju, informiranju, solidarni podpori ter pravni pomoči. Namen neformalne povezanosti NVO-jev naj bo predvsem v organizacijsko koordinirani pomoči in v skupni informacijski infrastrukturi. Sodelovanje mora biti usmerjeno v povečanje učinkovitosti našega delovanja, saj bomo le ob uspehih lahko videli v njem smisel.

- Mrežno povezovanje med seboj in navzven se kaže v boljšem poznavanju organizacij med seboj, poteku projektov in v ažurnem informiranju (bilteni, publikacije, baze podatkov, elektronske mreže...). Gorazd Barbič (LABECO) je predstavil in ponudil lastno programsko opremo, ki bi lahko služila namenu hitre informiranosti.

- Solidarna pomoč pri promociji posameznih in skupnih projektov, akcij ter ostalih dejavnosti je osnovna gonilna sila povezovanja, ki utegne prevesiti jeziček na tehtnici v kritičnih trenutkih promocije in izpeljave projektov. Organizacije naj bi se po svojih močeh dogovorile za skupen nastop prek medijev in pritisk na vladne institucije. Podan je bil tudi predlog za skupen pritisk na vladne institucije, da se okoljevarstvo vključi v vzgojno-izobraževalne procese.

- Organiziranje pravne pomoči je pogosto odločujoče pri konfrontaciji z institucionalnimi organizacijami in državo. Možnosti sodelovanja so odprte.

Dogovorili smo se, da bomo sodelovanje gradili po načelu prostovoljnega združevanja, solidarnosti, upoštevati pa moramo tudi načelo pravice do različnih mnenj in razhajanj med organizacijami. Načelu strpnosti mora biti podrejeno tudi načelo konsenza pri odločanju in sprejemanju smernic bodočega sodelovanja.

Predstavnica REC-a (Regionalni center za okolje za srednjo in vzhodno Evropo, ki finančno podpira številne naše projekte in je tudi kril stroške srečanja v Piranu) Milena Marega je napovedala nove pogoje pri dodelovanju finančne pomoči in ponudila pomoč pri pospeševanju pretoka informacij, oblikovanju strategij za komunikacijo z javnostjo, vladnimi institucijami in pomoč pri institucionalni organizaciji NVO-jev.

Organizacija srečanja v Piranu je bila zaupana Borutu Mozetiču (Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije - DOPPS), koordinatorju projekta Ohranitev in renaturacija Škocjanskega zatoka. Na konkretnem primeru tega projekta naj bi udeleženci srečanja pretehtali možnosti usklajenega delovanja, vendar smo se konkretizaciji na srečanju izognili, dokler ne določimo formalnih skupnih ciljev povezovanja.

Zaključek srečanja je bil popestren z dvema naravovarstvenima predavanjema. Kajetan Kravos je predstavil naravni rezervat Isola della Cona ob izlivu Soče v Italiji, ki nam kaže oprijemljive rezultate renaturacije nekoč že izgubljenega naravnega habitata. Emocionalno zelo na-

bito predavanje Boruta Štumbergerja, Ohranitev in varovanje subpanonske Drave, pa nam je odkrilo novo dimenzijo naravovarstva z velikim poudarkom na ohranjanju kulturne krajine, grajene na stoletnih izkušnjah in ekstenzivnih načelih kmetovanja ter sožitja z naravo. Na ekskurziji naslednjega dne smo si ogledali naravni rezervat Isola della Cona in se pogovarjali s tamkajšnjimi predstavniki italijanskih NVO-jev.

Razšli smo se prepričani, da se kmalu spet srečamo!

OCENE IN POROČILA

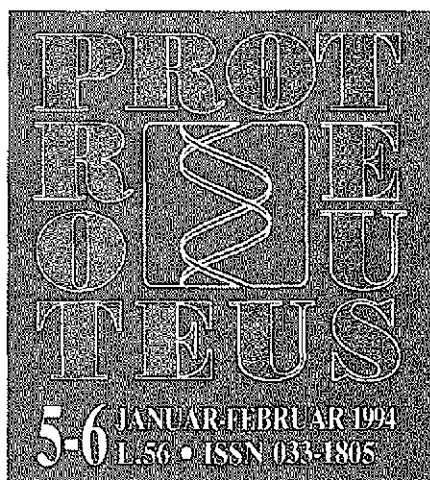
POSEBNA ŠTEVILKA PROTEUSA OB JUBILEJU MBP

Proteus, Ljubljana, 1993/94, št.5-6.

Za tiste bralce, ki ne poznajo revije Proteus, naj najprej napišem, da je to najstarejša poljudnoznanstvena revija na Slovenskem, ki izhaja neprekinjeno in pod istim imenom od leta 1934. Izdajatelj je že vseskozi Prirodoslovno društvo Slovenije, kateremu je dalo pečat nekaj generacij slovenskih naravoslovcev, med njimi tudi naša največja imena v biološki, kemijski in fizikalni stroki.

Dvojna januarsko-februarska številka Proteusa je posvečena morju in Morski biološki postaji, zato je prav, da se je spomnimo tudi v reviji Annales. Treba pa je povedati, da to ni prva dvojna tematska številka, ki obravnava slovensko Istro. Pred tem so izšle že tematske številke o Sečoveljskih solinah, Dragonji in o Kraškem robu. To so tudi edine tematske številke Proteusa v zadnjih desetletjih in lahko rečemo, da imamo na tem koščku Zemlje izredno zanimivo floro, favno in geo, pa tudi velik avtorski potencial, ki se s temi področji ukvarja in o tem piše.

Še posebej pa to velja za zadnjo tematsko številko, ki je posvečena morju. Vsi avtorji razen ene izjeme so namreč iz slovenske Istre, kar priča o tem, da imamo na "Obali" tudi naravoslovni strokovni potencial. To razveseljivo dejstvo pa je v veliki meri povezano s tem, da

imamo v Piranu Morsko biološko postajo, ki je sicer del Inštituta za biologijo iz Ljubljane. MBP slavi letos svojo petindvajsetletnico, o čemer piše tudi nestor slovenske oceanologije prof. dr. M. Zei v prvem prispevku. V njem poseže v daljno leto 1875, ko je bila v Trstu v okviru dunajske univerze ustanovljena "Stazione zoologica", na kateri so se učili, raziskovali in doktorirali tudi slovenski in hrvaški znanstveniki. Kasneje so bile ustanovljene še pomorske postaje in inštituti v Splitu, Kotorju, Dubrovniku in Rovinju ter končno v Piranu. Avtor govori o pomenu MBP kot raziskovalnega in izobraževalnega centra v tem delu Sredozemlja in širše. Opisuje redne in občasne naloge postaje, sodelovanje z univerzo, ribištvom in marikulturo.

Andrej Avčin v naslednjem prispevku piše o monitoringu - rednem opazovanju in proučevanju našega morja. Opisuje fizikalne razmere in vzroke ter posledice onesnaževanja tega dela morja. Predstavi nam program, ki ga redno izvajajo na MBP, in njegov pomen.

Prispevek Oliverja Bajta posega na področje kemije, in sicer govori o problemu razgradnje organskih snovi - onesnaževalcev našega morja, predvsem t.i. fotokemične razgradnje teh snovi.

Avtorica Patricija Mozetič nam predstavlja bogat svet fitoplanktona v slovenskem morju. Opisuje njegove morfološke značilnosti, sistematsko pripadnost, našteva najpogostejše vrste in nam spregovori o letni dinamiki fitoplanktona v Tržaškem zalivu.

Naslednji avtor Lovrenc Lipej nam prikaže zanimivo skupino tintinidov, mikroskopsko majhnih migetalkarjev, katerih značilnost je v tem, da si gradijo razne oblike "hišic" (lorike). Kar dobro tretjino vseh znanih jadranskih vrst so našli v Tržaškem zalivu, saj so plitek zaliv in drobni delci, ki izvirajo iz muljasto-peščenega dna, dober "gradbeni material" za njihove hišice. Njihova dinamika nam govori tudi o ekoloških spremembah v morju.

Avtorja Andrej in Alenka Malej posegata na zelo aktualno področje zastupitev z morsko hrano. Spregovorita o raznih tipih zastupitev in seveda njihovih povzročiteljih. To so večinoma protisti - praživali, mikroskopsko majhni oklepni bičkarji in diatomeje. Najpogostejše so zastupitve s školjkami, treba pa je povedati, da v Sloveniji gojene školjke pregledujejo enkrat mesečno.

V članku Aleša Boljeta je predstavljena marikultura, posebej še gojenje brancina in orade v mrežnih kletkah. Avtor opisuje tehnologijo gojenja, osnovne parametre rasti in smrtnosti ter proizvodnjo teh dveh vrst rib v Sloveniji.

O varovanju naravne dediščine morja in morskega obrežja piše Robert Turk. Predstavi nam splošna spoznanja o varovanju morja, naravne parke v Sredozemlju ter končno v Tržaškem zalivu, tako na italijanski kot na naši strani meje.

Avtorica Valentina Turk nam v naslednjem članku predstavi pomen mikroorganizmov, za katere so v zad-

njem času ugotovili, da predstavljajo tudi pomemben člen v kroženju hranilnih snovi v morju.

O zanimivem pojavu populacijske eksplozije črnega morskega ježa v letih 1972-74 in vplivu te na bentoške združbe, predvsem združbe alg, nam govori članek Aleksandra Vukoviča. Članek govori tudi o ponovnem naseljevanju (repopulaciji) nekaterih združb na območja, kjer so bile uničene.

Članek o belem morskem volku, ki so ga izolski ribiči ulovili leta 1963, je s skrbno natančnostjo novinarja in korektnostjo zoologa v primernem osebnem tonu napisal Lovrenc Lipej.

O pomenu in zanimivostih že omenjenih tintinidov v geološki preteklosti piše Anton Ramovš.

Iztok Škornik nas v zadnjem prispevku seznaja s svojimi srečanji z rumenonogimi galebi. Opisuje njihova bivališča ter prehranjevalne in druge navade. Na koncu nas opozori na ogroženost te vrste.

Povedati je treba še, da dvojno številko Proteusa spremljajo številne odlične fotografije Marjana Richterja in Vladimirja Bernetiča, od katerih ne manjka podvodnih posnetkov. Lahko rečemo, da je tudi tehnično revija na zavidljivi ravni, predvsem glede reprodukcije barvnih fotografij.

Osebnost vidim v dvojni številki Proteusa predvsem dvoje: nekakšen "zbornik" o slovenskem morju in aktualnih problemih v zvezi z njim ter promocijo Morske biološke postaje iz Pirana širši slovenski javnosti.

Mitja Kaligarič

Loris Dilena: L'ISTRIA ATTRAVERSO LA NATURA

Izdajatelj: Istituto Regionale per la Cultura Istriana
Edizioni Italo Svevo

Istra, ta največji polotok v severnem Jadranu, je zaradi svoje pestrosti in reliefne razgibanosti privabljal človeka že v preteklosti, ko so se v njena nedrja v 3. st. pr. n. št. pričela priseljevati ilirska in keltska plemena, za njimi Rimljani, Bizantinci, Slovani, skozi stoletja pa je zamenjala številne gospodarje. Kljub vsemu pa je Istra zadržala svojo enovitost in specifičnost prostora med visokim Krasom in obalnim svetom in kot taka je zanimiva še danes. Odlikujejo jo tri tektonske in pokrajinske enote, ki jih v svoji knjigi predstavlja tudi avtor. Najvišji del Istre je Čičarija ali Bela Istra z najvišjim vrhom Učko (1401 m). Hribovje Čičarije je sestavljeno iz apnencev in dolomitov staroterziarne starosti, le na obrobju, kjer kraški rob zadiha s flišnato pokrajino, so vkleščeni terciarni laporji in peščenjaki, predel pa poznamo kot Sivo ali Rumeno Istro po kateri se pretakajo reke Dragonja, Mirna, Raša idr. Čisto na zahodu pa prehaja v najrodovitnejši del Rdeče Istre, ki ga prekrivajo kraške prepereline in rdeča